Spedizione in abbonamento postale
Poštnina plačana v gotovini

Prezzo - Cena Lir 0.50

Slovenski dom

Štev. 54. *V Ljubljani, v petek, 6. marca 1942-XX* Leto VII.

Izključne pooblaščenke za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana
Redazione Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Bollettino no. 642:

Su Malta rinnovati attacchi distruttivi

Il Quartier Generale delle forze armate comunica in data di 5 marzo 1942-XX il seguente bollettino di guerra no. 642:

Nella regione di Mechili scontri di pattuglie con esito a noi favorevole.

Moderata attività delle opposte aviazioni del cielo cirenaico; su Malta rinnovati attacchi distruttivi sono stati condotti con successo da formazioni italiane e tedesche contro le basi navali e gli aeroporti dell Isola.

Una incursione inglese su Tripoli effetuata ieri sera ha causato lievi danni; nessuna vittima.

Vojno poročilo št. 642:

Novi uničujoči napadi na Malto

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

V pokrajini okoli Mekilija spopadi med patrolami z za nas ugodnim izidom.

Zmerno delovanje nasprotnega letalstva nad Cirenajko; na Malti je prišlo do mnogih uničevalnih uspešnih napadov od skupin italijanskih in nemških letal na pomorska in letalska oporišča na otoku.

Včerajšnji angleški napad na Tripoli je povzročil neznatno škodo. Žrtev ni bilo.

Operacijsko področje, 6. marca. s. Posebni dopisnik agencije Stefani poroča:

Nadaljuje se bombardiranje letalskih oporišč na otoku Malti. Tudi te dni so italijanske in nemške letalske sile pomnožile zlasti nočne napade, ker so bile mesečne noči. Podnebne razmere so se znatno zboljšale. Ponovno so bila napadena letališča Halfa, Hudija, Mikaba in Ca Venezia in sicer so nanje padale bombe vseh kalibrov. Poznejši ogledniški poleti so ugotovili, da je bila povzročena škoda velika. Na letališčih so bile razbite lope, delavnice, razpostavljena letala, skladišče goriva in razstreliv, tako da se je ogenj daleč videl in razširil še na bližnjo okolico. Ne gre tukaj le za napade, ki naj bi vznemirjali sovražnika, temveč za načrtno delovanje, ki stremi za razrušenjem in uničenjem letalskega delovanja nasprotnika s tega otoka. Bombe največjega kalibra so bile vržene tudi na pomorske naprave v La Valletti in na skrivališča podmornic, ki jih je bilo mogoče ugotoviti na podlagi fotografskih posnetkov. Opustošenje v valettskem pristanišču je veliko. Tam se dvigajo proti nebu grmade ruševin in velikanski lijaki, ki so jih izvrtale bombe. Tudi škoda v pristaniških napravah je velikanska. Sovražnikova protiletalska obramba je bila srdita.

Položaj zaveznikov na Javi vedno težji

Japonci izkrcujejo na otoku nove okrepitve — Prvi napad zavezniških letal na otoke zraven Japonske — brez uspeha

Tokio, 6. marca. s. Zasedbo Zamboanga, mesta na skrajni zahodni točki otoka Mindanao (v sestavu Filipinov) je naznanilo včerajšnje japonsko uradno poročilo in s tem povedalo, da so Japonci zasedli drugi važni otok med Filipini, ki je znan po svojih bojevitih prebivalcih in po svojem bogastvu, ki je največje med Filipini. Po svojem naravnem značaju in po zemljepisni obliki je otok silno značilen in ima zelo različno podnebje. Čez otok se vlečejo ogromni gozdovi. Na odseku pri Bugdinonu je zelo razvita živinoreja. Na drugem koncu otoka je znano vrtnarstvo, zraven pa so razsežne gumijeve plantaže, dočim so pri Agusanu in Sorignu močni rudniki.

Tokio, 6. marca. s. Japonski glavni stan poroča, da so opazili blizu otoka Ogasavara iz otoške skupine Bonin 1000 km južno od Japonske, okrog 30 nasprotnih letal. Bombe, ki so padle na otok Minami Horišima, so povzročile le majhno škodo.

Tokio, 6. marca. s. Japonski vrhovni vojni stan javlja, da so japonske pomorske sile južno od Jave napredovale naprej v Indijski ocean ter so 2. marca napadle angleško ladjo »Stronghold« in jo potopile. Potopljena je bila tudi topničarka »Asheville« (1260 ton), ne da bi Japonci imeli pri tem kakršne koli izgube. Ladja »Stronghold« je imela 898 mož posadke in hitrost 36 vozlov.

Tokio, 6. marca. s. Japonsko poveljstvo na Malajskem polotoku javlja, da je sedaj končno število ujetnikov, zajetih v Singapooreju, 90.000, med katerimi je bilo 48.000 mož Britancev, 42.000 pa Indijcev. Zajetih je bilo tudi 300 poljskih topov, 98 protiletalskih topov, 45 trdnjavskih topov, 108 brzostrelnih topov, 180 možnarjev, 63 protitankovskih topov, 2330 strojnic, 773 avtomatičnih pušk in 750.000 pušk. Razen tega je padlo v japonske roke 19.000 avtomobilskih vozil, 135.000 ton pogonskega olja, 1050 lokomotiv in železniških vozov vseh vrst. Število ranjencev v samem mestu se je dvignilo na 11.000, med katerimi je 7000 Britancev.

Rim, 6. marca. s. V svojem poročilu o bojih na otoku Javi, je agencija Reuter napovedala izgubo Kravanga, Poervakarta in Tangeranga ki leže na zahodnem delu Jave, kakor tudi izgubo Sola in Badioena na vzhodnem delu otoka. Poročilo tudi pravi, da so se nove japonske sile izkrcale na zahodnih točkah Jave, kjer so v teku sedaj srditi spopadi. Protinapadi, ki so jih Holandci začeli, so spodleteli zaradi prehudega pritiska japonskih sil. Razen tega so Japonci vdrli na letališče Kalidiati, ki je nedaleč stran od Bandoenga, od koder sedaj pošiljajo bombnike in lovce, da napadajo zavezniške čete. Položaj na Javi, pravi poročilo, je treba smatrati za težak, vendar ne obupen. Navzlic srditim holandskim protinapadom je Soehang še vedno v japonskih rokah.

Manilla, 6. marca. s. Poveljstvo japonskih čet na Filipinih pravi, da se že vidi, kako se filipinski vojaki v sestavu severnoameriške vojske, vojskujejo brez navdušenja. Boji se bijejo na polotoku Batangu in na otoku Cerregidorju. Družine teh vojakov so začele pošiljati pozive, naj se vdajo in vrnejo domov. V tukajšnjih vojaških krogih smatrajo takšno povabilo, ki ga je podprlo tudi japonsko poveljstvo, kot zelo viteško kretnjo napram nasprotniku.

Saigon, 6. marca. s. Radijsko poročilo z Jave pravi, da so Japonci dobili pod svoje nadzorstvo morje okrog otoka Jave in prav tako tudi premoč v zraku in zaradi tega lahko neprestano izkrcuje nove čete in z njimi prodirajo vedno globlje na otok. Tudi ameriški radijski razlagalci potrjujejo da postaja položaj vedno težji in da so zavezniške čete na Javi v vedno večji stiski.

Šanghaj, 6. marca. s. Sporočilo britanske uradne agencije pravi, da so japonski oddelki prispeli do cestnega in železniškega križišča pri Solu na Javi. Ta kraj leži v središču otoka. Ista agencija pravi, da se japonske čete še naprej izkrcujejo na otoku in da pritiskajo proti Surabaji, obenem pa proti Bataviji in Bandoengu. Angleži priznavajo, da je položaj težak, kajti na zahodni obali se Japonci neprestano izkrcujejo. Bandoeng je imel včeraj sedem letalskih alarmov

Sovražnikovi napadi ob Doncu po vrsti odbiti

Težke izgube sovjetskih polkov na srednjem odseku

Hitlerjev glavni stan, 5. marca. **Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:**

Na bojišču ob Doncu so bili po srditih bojih odbiti novi sovražni napadi podprti s tanki. Oddelki valonskih prostovoljcev so se zadnje dni odlikovali v bitkah skupno z nemškimi silami.

Na drugih oddelkih vzhodnega bojišča je imel sovražnik zelo velike izgube pri številnih napadih, ki niso dovedli do nikakega uspeha.

Pri obkoljenem Petrogradu je nemško težko topništvo uspešno bombardiralo vojaške cilje v Kronstadtu.

Letalstvo je v močnih oddelkih podpiralo delovanje suhozemskih sil in je rušilo sovjetske železnice.

Bojna in ogledniška letala so bombardirala pristaniške naprave na vzhodni in zahodni angleški obali.

Ponoči in podnevi so bila na otoku Malti nadalje bombardirana letališča in pomorska oporišča.

Berlin, 6. marca. s. Iz vojaških krogov se izve, da je neki nemški polk, ki je napadel na osrednjem odseku bojišča nek kraj, zaplenil tudi poveljo 1164. sovjetskega strelskega polka ter obsežen dnevnik polkovnega poveljnika. Iz teh dokumentov se jasno vidi, da je imel ta polk v treh tednih nad 2000 mrtvih. Podobne izgube je imel tudi 1166 sovjetski polk. Iz prvih podatkov, ki so prispeli semkaj, se izve, da je nemški polk, ki je to odločno dejanje izvedel, zajel v treh dneh 7 topov, 10 metalcev bomb, 9 strojnic in 99 pušk, 3 avtomobile s strelivom, 20 sani in 17 konj ter veliko količino streliva in drugega vojnega materiala. Zaradi napadov nemških vojakov je treba smatrati omenjena dva sovjetska polka kot docela uničena.

Helsinki, 6. marca. s. Finsko uradno poročilo pravi:

V zadnjih 24 urah sta bila v Helsinkiju dva letalska alarma. Zaradi močnega streljanja finskega protiletalskega topništva, so nasprotna letala morala takoj odnehati. Na vseh točkah bojišča je prišlo do živih spopadov. Finsko topništvo je z očitnim uspehom obstreljevalo sovražnikovo obrambo na več odsekih. Finsko letalstvo je še naprej bombardiralo murmansko železnico južno od Soroka in razrušilo skladišča, postajo in tire. Finska letala so z najtežjimi bombami obsula različna poveljstva sovjetskih oddelkov na srednjem delu vzhodne Karelije.

Vesti 6. marca

Pogajanja za novo trgovinsko pogodbo med Turčijo in Švico so se začela v Ankari. Obe odposlanstvi imata že več dni seje v turškem zunanjem ministrstvu.

Črnoborzijance trdo prijema tudi policija v Grčiji. Nedavno je oblast v Solunu odredila, da se obkoli neka kavarna, kjer se je zbiralo največ udeležencev tihotapske trgovine. V celem so prijeli 1200 ljudi, ki so pod roko in protizakonito trgovali z živili.

Posebno civilno mobilizacijo misli izvesti tudi Turčija in bo skušala uporabiti delovno moč pri poljskih delih. Vlada bo v kratkem izdala podrobna določila o tem svojem zakonu. Predvsem bodo prišli na vrsto brezposelni delavci.

Sveže pečenega kruha ne bodo smeli več prodajati v Turčiji, pač pa le 24 ur potem, ko je pečen. Na ta način mislijo prihraniti okrog 30% od običajne porabe kruha.

Nov mrzli val je vdrl na Švedsko. V mnogih krajih so zadivjali siloviti snežni viharji in so preprečili sleherni cestni in železniški promet. V okolici Stockholma je živo srebro pokazalo 40 stop. pod ničlo.

Bivši francoski letalski minister Guy La Chambre je bil včeraj zaslišan od sodišča v Riomu. Mož je vso krivdo zvračal na svoje prednike, letalske tehnike, posebej pa še na glavni stan francoske vojske.

2000 judovskih tvrdk, ki so imele kapitala za 20 milijard lejev, je prevzela država, kakor je bil izjavil državni podtajnik.

Priprave za atentat na predsednika kitajske vlade v Nankingu, Vangčingveja, na zunanjega ministra, finančnega ministra in mornariškega ministra, je odkrila oblast v Nankingu. Vse priprave so vodili plačanci vlade maršala Čangkajška, ki so dobili na svojo stran dva višja častnika orožništva. Vsi prizadeti atentatorji so bili ustreljeni.

Letalske zveze med Indijo ter Holandsko Indijo, Avstralijo in Novo Zelandijo so pretrgane, kakor je to sporočil radio v Delhiju.

Kitajski maršal Čangkajšek se je sestal z angleškim generalom Wavellom v Cuminghonu, tako pravijo radijska poročila iz maršalove prestolnice Čungkinga.

Posebno sodišče v Sofiji je včeraj razglasilo razsodbo v razpravi proti 14 rovarjem. Dva sta bila obsojena na smrt, trije na 25 let ječe, drugi pa na ječo od 2 do 10 let.

Madžarski zunanji minister je podpisal sporazum, sklenjen med Slovaško in Madžarsko glede ureditve vprašanj izseljencev iz obeh držav.

V Rim je odpotoval upravnik zagrebške opere, da bi navezal potrebne stike z italijanskimi oblastmi. To je eden izmed številnih obiskov, ki jih hrvaški predstavniki kulturnih panog delajo v Italiji, da bi čimbolj poglobili kulturno sodelovanje med obema državama.

Angleško letalo, ki je križarilo nad Rokavskim prelivom, je napadlo tudi nekega nemškega minolovca, toda minolovec je začel takoj streljati in je napadajoče letalo zbil v morje.

Posebna zdravstvena komisija, ki je obiskala razne kraje v priključenih delih Albanije, se je vrnila v Tirano in bo sestavila svoje poročilo. Komisija se je najdelj mudila na Kosovem in je tam natančno pregledala zdravstveno stanje prebivalstva in stanje zdravstvenih zavodov tistih krajev.

Posebno madžarsko trgovinsko odposlanstvo bo prihodnje dni prišlo v Ankaro, da bo tam »topilo v stik s turškimi industrijci in se z njimi pogovorilo o izvedbi sporazuma, ki je bil sklenjen med Madžarsko in Turčijo. Gre za večje dobave prediva in zato bodo v madžarskem odposlanstvu v večini zastopniki tkalske industrije.

Novi britanski vojni minister je začel takoj po svojem nastopu s temeljitim čiščenjem ne samo v svojem ministrstvu, temveč tudi v vojski in je bilo več višjih častnikov poslanih v pokoj. Pri tej preiskavi se je pokazalo, da so imeli mnogi višji častniki precej grehov in da so sedeli na svojih mestih zgolj zavoljo dobrih zvez z visokimi osebnostmi. Pravijo tudi, da se v tem pozna vpliv novega ministra Crippsa, ki bi rad po Stalinovem zgledu uprizoril takšno »čiščenje«, kakor je bilo svoj čas v ruski vojski. Te vesti je iz Londona objavil švedski list »Aftonbladet«.

Sožalja ob smrti vojvode d'Aosta

Žalna brzojavka vojvodinje d'Aosta Duceju

Rim, 6. marca. s. Vojvodinja mati d'Aosta Duceju poslala tole brzojavko:

»Kralju in domovini je moj sin podaril svoj um, svoje delo in svoje življenje. Po njegovi največji žrtvi delim z vsemi plemenitimi italijanskimi materami ponos najvišje daritve in najgloblje bolesti.

Italijanskemu narodu in njegovi oboroženi sili ter Vam, ki ste toliko sočustvovali z menoj v moji sedanji bolesti, ljubljeni Duce, ki ste nedavno izkusili podobno izgubo in ob tem izražate svojo prisrčno in visoko misel, se zahvaljujem z vsem srcem.« — Aosta.

Rim, 6. marca. s. Združenje tujega tiska je po svojem predsedstvu izrazilo svoje globoko sožalje zaradi smrti vojvode d'Aosta ministru za ljudsko kulturo. V našem novinarstvu, je dejal predstavnik tiskovnega združenja, je pokojni vojvoda vedno imel posebno mesto, ker so bile v njem vedno združene knežje in voditeljske sposobnosti. Bil je pogumen, a hkrati tudi zelo dober. Vsi tuji novinarji, je zaključil predstavnik, se pridružujejo globoki narodni žalosti.

München, 6. marca. s. Vsi nemški listi prinašajo spominske članke o pokojnem vojvodi d'Aosta ter objavljajo njegove slike in z besedami globokega občudovanja popisujejo njegovo življenje in zlasti hrabro delo, ki ga je opravil v vzhodni Afriki. »Völkischer Beobachter« poudarja, da so po njegovih velikih strateških in voditeljskih sposobnostih hrabre italijanske čete tako čudovito kljubovale nasprotnim silam v vzhodni Afriki, ki so bile močnejše in bolje opremljene od njih. Zaradi borb pri Kerenu in Ambi Alagiju si je pokojnik pridobil občudovanje vsega sveta. Po zmagovitem odporu hrabrih čet, ki jih je vodil on, so nasprotnikom bili prekrižani načrti in ustvarjeni pogoji za sedanje prilike v Libiji. Knez Sahare, pravi omenjeni list, je storil vse, kar je bilo v človeških močeh do zadnjega diha in zapustil sijajno dediščino, ki bo ostala večna med italijanskimi vojaki.

Sofija, 6. marca. s. Bolgarski listi obširno pišejo o smrti vojvode d'Aosta in povišujejo njegove visoke vojaške kreposti, kolonialne sposobnosti in neomejeno vdanost domovini. Njegovo sliko so razobesili po mnogih trgovinah v mestu. Najvišji vladni in dvorni predstavniki so se odpravili v italijansko poslaništvo, da bi v imenu kraljevem in narodovem izrazili sožalje. Kralj Boris je odredil posebno žalovanje na dvoru. 12. marca bo maša zadušnica v katoliški stolnici v Sofiji.

Carigrad, 6. marca. s. Turški listi objavljajo na vidnem mestu sporočilo o smrti vojvode d'Aosta v Nairobiju. Njegova smrt je napravila globok in bolesten vtis zlasti v italijanski naselbini v Carigradu, kjer so junaška dejanja pokojnikova spremljali z občudovanjem in navdušenjem. Italijanska poslopja v Carigradu so razobesila zastave na pol droga.

Značilno in čudno sporočilo

Rim, 6. marca. s. Včeraj je radijska postaja v Nairobiju ob 12.5 objavila tole čudno sporočilo: »Oblasti v Nairobiju so prepovedale objaviti kakršne koli vesti glede pogreba vojvode d'Aosta, ki je včeraj tukaj umrl.«

Druga nemška obrambna črta ob francoski obali

Dograjena je bila nedavno za odbijanje napadov z morja in napadov padalcev

Berlin, 6. marca. s. Pretekli teden je bil dokončan drugi pas obrambne črte, ki je v celoti dolga 220 km in se vleče ob severni francoski obali. Vrhovno poveljstvo je pri teh delih zaposlilo inženirje specialiste in utrjevalne tehnike in je s tem ustvarilo novo trdno obrambno pregrajo. V prvem pasu obrambne črte, ki jo je gradila pehota s pomočjo ženijskih oddelkov takoj prve mesece po zasedbi, so specialisti za utrjevalna dela sedaj spremenili v betonske utrdbe. Razen tega so v tej utrdbi močne topniške baterije z najdaljšim dosegom, ki so vse izvrstno zakrite. V črti so tudi blindirana zavetišča. Tehniki in vojaški strokovnjaki so znali najti izhod pri vseh terenskih težkočah in naravnih ovirah, ki so se jim sproti pojavljale. V tem obrambnem sistemu so posadkam zajamčili redno dobavo vode z zgraditvijo vodnjakov in manjših vodovodov. Razen tega je nemško vrhovno poveljstvo poskrbelo vse potrebno za preprečitev morebitnega vpada sovražnika z morja, kakor tudi napada sovražnikovih padalcev.

Pogubno kupčijstvo v Angliji

Zahtevajo smrtno kazen za navijalce cen in prekupčevalce

Rim, 6. marca. s. Glede predloga, da bi v Angliji s smrtjo kaznovali vse špekulante črne borze, piše dopisnik »Uniten Pressa« William Down, da je skrivna kupčija z živili v Angliji zavzela naravnost dramatične oblike in da spominja na sramotno trgovino z opojnimi pijačami v Združenih državah, ko je tamkaj še veljala prepoved glede alkohola. Mnogi ljudje so še pred omejitvijo nakupili ogromne količine likerjev, alkohola, cigaret in mila, ki jih zdaj prodajajo po skrajno visokih cenah in tako delajo bajne zaslužke. V Angliji so danes ljudje, ki kupujejo vse po kakršni koli ceni, ker so prepričani, da bodo blago lahko prodajali po štirikrat ali petkrat višji ceni Tem gre seveda najbolj za to, da bi se vojna podaljšala. Novejši sodni postopki v Liverpoolu, so pokazali, da je prišlo v Anglijo več tovorov z živili, ki so jih izkrcali z ladijskimi listinami, nato spravili naprej, kjer so izginili na skrivnosten način med nekimi zasebniki, ki jih policija še danes ni mogla odkriti. Iz pristanišč je že izginilo več avtobusov, ki so bili napolnjeni z živili vseh vrst, kmalu nato pa so jih našli prazne v precejšnji razdalji od luk. Dopisnik omenja tudi, da so prav tako izginile cele črede živine, ki je bila kupljena na Škotskem. Nihče ne ve, kam je to blago šlo, toda gostišča v Londonu imajo dosti mesa, le da ga je treba plačati po zelo hudih cenah.

Dopisnik vrh tega omenja, da so v to kramarstvo, ki v hudih časih škoduje vsej Angliji, zapletene prav vidne osebe. Angleški kapitalizem se torej debeli ob lakoti in žrtvah ostalih angleških državljanov.

Bivši iraški ministrski predsednik in jeruzalemski veliki mufti sta v Rimuo biskala zavod »Luce« in si ogledala vse naprave ter moderno urediti

Uspela premiera Donizettijevega »Don Pasquala«

Po dolgem odlašanju, pretežno zaradi tehničnih težkoč, ki so se pojavile zaradi obolelosti nekaterih članov, smo nocoj poslušali in gledali uprizoritev **Donizettijeve opere: Don Pasquale.**

To Donizettijevo najboljšo komično opero preveva ona posebna igriva lahkotnost, ki je kot nekak odmev veselosti nad prirodo in življenjem tako značilna za klasični umetniški slog. Vendar pa to delo ne predstavlja nikakega mejnika muzikalnih obdobij niti vsebinsko niti oblikovno. Komponist se v glavnem drži preprostih, tedaj že zelo dognanih in poznanih form.

Vlogo Norine, ki ne zahteva od pevke samo pevske uglajenosti in glasovnih, temveč tudi veliko igralskih zmožnosti, je pela nocoj ga. **Mlejnikova.** Občinstvo jo je že lani toplo sprejelo ob njenem debuta v »Carmen«. Lep, naraven material in dobra tehnika glasu sta njeni odliki, ki sta ji poleg smisla za fino muziciranje in igralskega talenta v največji meri pripomogla do nocojšnjega uspeha. Vsakdo je bil priča spontanega priznanja. Mojster **Betteto** nam je s »Pasqualejem« postavil enega svojih edinstvenih oderskih likov. Pevsko kot igralsko je bil v največji formi in težko bi bilo najti, ne samo med Slovenci, boljšega umetnika za to vlogo. **G. Janko** nas s tem, da je mojstrsko zaigral in zapel »dr. Malatesto« ni niti presenetil. **Sladoljev,** ki je pel glavno tenorsko partijo, postaja z vsako novo vlogo umetniško večji. Pri njegovem oblikovanju Ernesta bi ga bilo potrebno ponekod še nekoliko popraviti v smislu raznih pevskih fines, vendar pa je to stvar korepetitorskih vaj. Igralsko pa je tudi brez dvoma stal na dostojni ravni nocojšnjih izvajalcev. **G. F. Jelnikar,** katerega vloga je težila bolj na pozicijski komiki, kot na čem drugem, jo je zadovoljivo rešil. Igral je vlogo notarja.

Zbor, ki nastopi le v zadnjem dejanju, ima podrejeno vlogo, bolj v smislu razpoloženjskega vloška in ni imel niti glasovno niti igralsko prilike pokazati samostojnejše funkcije kot celota, a je svojo vlogo dobro izdelal.

G. režiserju **Primožiču** gre vsa hvala za zelo dobro režijsko rešitev dela. Posrečilo se mu je doseči na odru pravilno razpoloženje in pravilno gradacijo dejanja v lepi nepretrgani liniji, da je ostalo na ta način delo ves čas v živem kontaktu s publiko.

Prav tako pa je izraziti g. dirigentu **Štritofu** vse priznanje za dovršeno muzikalno vodstvo. Orkester je pod njegovo taktirko nocoj izredno lepo muziciral in se skladno ujemal in podrejal.

Inscenacijo je oskrbel g. inž. **E. Franz** še dokaj zanimivo.

V celoti je bila nocojšnja predstava v operi kulturno pozitiven pojav, ki je ljudem omogočil sprostitev najlepših čustev.

Nov zverinski umor »partizanov«

Ljubljana, 5. febr.

Te dni je po divjaški besnosti »partizanov« prišlo do uboja cele družine. Zločinci so, preoblečeni v vojaško obleko obmejne straže, vdrli v hišo 42 letnega mizarja Ivana Urbanca ter zverinsko ubili družinskega poglavarja in njegovo 21 letno hčer Ivanko, drugo 19 letno hčerko Marijo pa pustili težko ranjeno. 15 letni sin Ivan, ki je edini preživel žalostni umor, se je mogel skriti pred očmi partizanov, ki so razmesarili Urbanca in njegovi hčerki.

V CONI sprejeta društva

Pooblaščenec CONIja sporoča po uredbi Visokega Komisarja št. 31, ki je bila objavljena v uradnem listu 21. februara, da so bila priznana naslednja športna društva.

SK Ilirija, Ljubljana, SK Planina, Lj., SK Hermes, Lj., SK Moste, Lj., Golf klub, Lj., SK Korotan, Lj., SK Mladika, Lj., Kajak klub, Lj., Alpinski športni klub Skala, Lj., Moto klub Ilirija, Lj., SK Grof[illegible] Lj., SK Slavija, Lj., SK Jadran, Lj., SK M[illegible] SK Svoboda, Lj., Smučarski klub Polž, [illegible]rski klub Ljubljana, Lj., Smučarski klub [illegible], Kolesarsko društvo Zarja, Lj., Kolesar[illegible]vo, »Ljubljana«, Lj., Kolesarsko društvo »Edinstvo«, Lj., SK Vič, Lj., Nogometna zveza, Lj., Smučarsko društvo »Planica«, Lj., SK Novo mesto, Novo mesto, SK Ribnica, Ribnica, SK Črnomelj, Črnomelj, SK Stari trg, Rakek, SK Borovnica, Borovnica, SK Ribnica, Ribnica, SK Javornik, Rakek, Kolesarski odsek Ilirije, Novo mesto, SK Elan, Novo mesto, SK Vinica, Vinica, veslaški športni klub Ljubljana, Kolo jahačev in vozačev, Lj., Društvo strelcev na golobe, Lj.

Društva, ki niso našteta v tem seznamu, lahko zaprosijo priznanje tekom 8 dni s tem, da pošljejo prošnjo pooblaščencu CONI-ja ter v njej navedejo: 1. seznam voditeljev in za vsakega podatke očetovstva, rojstva in stanovanja; 2. prepis pravilnika; 3. naslov sedeža in športnih naprav, ki so v rabi in 4. seznam športnega dela s katerim se bavijo.

Na pragu letnega semestra na ljubljanskem vseučilišču

Ljubljana, v marcu.

Pravkar je kraljeva univerza v Ljubljani izdala seznam predavanj za letni semester na tem našem največjem učnem zavodu. Ta semester bo trajal od 1. marca pa do 30. junija.

Na zadnji strani tega seznama je zanimiva tabela, ki kaže kakšno je bilo obiskovanje slušateljev v preteklem zimskem semestru. V navedenem semestru je imela tehnična fakulteta največ slušateljev in sicer skupaj 837, od katerih je bilo 83 slušateljic in pa 9 izrednih slušateljev ter 1 izredna. Druga po številu najmočnejša je bila filozofska fakulteta, ki je imela vsega vpisanih 499 slušateljev, od katerih jih je 274 slušateljic. Pravna fakulteta je imela 422 slušateljev, od teh je bilo 58 žensk in trije izredni slušatelji. Na medicinski fakulteti je bilo vsega 425 slušateljev. Medicink je bilo 134. Edino na tej fakulteti ni bilo nobenega izrednega slušatelja. Na teološki fakulteti je bilo vsega 182 slušateljev, od katerih sta bila 2 izredna.

Vsega je bilo v zimskem semestru vpisanih na ljubljanskem vseučilišču 2365 slušateljev. Slušateljic je bilo med temi 549 rednih in 6 izrednih. Izrednih moških slušateljev pa je bilo 25.

Državno smuško prvenstvo v Cortini d'Ampezzo

V znanem zimskošportnem središču, v Cortini d'Ampezzo, so te dni tekme za italijansko državno smuško prvenstvo.

Uradna klasifikacija v smuku je naslednja:
1. **Lacedelli Roberto** (v 2 tekih 9:20,4).
2. **Confortola Giuseppe** (9:34,9).
3. **Colo Zeno** (9:45,7).

Tek na 50 km, smuški maraton, bo jutri, v nedeljo pa bodo skoki, za katere je že kazalo, da jih ne bo mogoče izvesti, ker je bilo na skakalnici premalo snega. Marljivemu in spretnemu prizadevanju delavcev pa se je zahvaliti, da so pridne roke nanosile zadostno količino snega, tako da je tehnična komisija določila termin smuških skokov za nedeljo, 8. marca

Donava preplavila bolgarsko mesto Vidin

20.000 ljudi brez strehe

Sofija, 6. marca. s. Huda nesreča je zadela mesto Vidin, ki leži na desnem bregu Donave v severozahodni Bolgariji. V rečni soteski se je namreč nabralo ogromno skladov ledu, da se je voda zajezila in vdrla čez bregove. Zalila je vse mesto. Voda je dosegla višino treh metrov in pol nad gladino mestnih cest. Veliko število hiš je bilo preplavljenih. Vse prometne, telefonske in brzojavne zveze so bile prekinjene. Notranji minister Gabovski, ki je mislil priti v mesto, je moral ostati zunaj. Številna letala so metala bombe na ledene sklade. Toda to bombardiranje ni rodilo pričakovanih uspehov. Voda je še bolj naraščala. Piloti, ki so leteli nad poplavljenim področjem, so pripovedovali, da so videli velike skupine prebivalcev, ki so stegovali roke s streh svojih hiš. Okrog 10 tisoč ljudi je zapustilo mesto v zadnjem trenutku, preden se je voda razlila po mestu. Iz Sofije so poslali tri tovorne vlake pontonskega materiala in čolničev, da bi rešili še ostalih 10 tisoč ljudi, ki so ostali v mestu. Potem so iz Sofije poslali še en sanitetni vlak in dva vlaka oblek ter toplih jedil za nesrečnike. Posebni vojaški oddelki so bili poslani proti mestu, da bi pomagali pri reševanju.

S Hrvaškega

V hrvaškem delu Slavonije bodo letos velike površine zemljišča posadili s sojo, ki se prav dobro obnese. Tudi s sajenjem lanu in konoplje se bodo letos bolj potrudili kakor druga leta. V Slavoniji bodo zasadili tudi precej sončnic, iz katerih bodo pridelali dosti olja za domačo porabo.

Budakovo »Ognjišče« bodo izvajali na enem izmed največjih berlinskih odrov. Najtežjo vlogo Blažiča bo igral eden izmed najboljših berlinskih karakternih igralcev.

Italijanski prostovoljci iz tujine. Med italijanskimi izseljenci jih je mnogo, ki se z vnetim navdušenjem zanimajo za vojno usodo Italije in njeno borbo spremljajo z odkrito ljubeznijo. Tako se je te dni priglasil za prostovoljca mladi fašist Fedele Capiaghi iz italijanske naselbine v Wallonstadtu v Švici. Mladi prostovoljec je sin bojevnika, ki se je udeležil afriških bojev l. 1896., ter nečak nekega hrabrega garibaldijca. Zaprosil je za dovoljenje, da bi se kot prostovoljec smel boriti ob strani italijanskih tovarišev.

Vesti 6. marca

Madžarski parlament šteje 373 poslancev. Od teh je 135 izvoljenih posamično, 125 po listah in 113 imenovanih. Vladna stranka ima 206 poslancev, sedmograška 46, stranka obnove (Imredy) 24, nacionalna 9, stranka pušičastih križev 30, malih obrtnikov 12, krščanska stranka 7, štiri druge stranke pa imajo manjše število poslancev.

Zdravstveno stanje papeža, ki je pred dnevi obolel, se je sedaj že docela zboljšalo in je že sprejel državnega tajnika kardinala Maglioneja in njegovega pomočnika.

Industrija Združenih držav je odvisna od latinske Amerike, piše v nekem listu ravnatelj urada za vojno proizvodnjo v Združenih državah, Knudsen. Iz teh držav latinske Amerike dobivajo Združene države: od Mehike 67% antimonove rude, iz Čileja 500.000 usnja, iz Argentine 60% kož, 56% svinčene rude pa krije mehiška proizvodnja, 12% pa dobavljata Čile in Peru. Iz Brazilije dobijo 18% uvoza manganove rude.

Bivšemu bolgarskemu poveljniku v vojni 1914—18 generalu Žekovu, je Hitler podelil pol milijona mark, od katerih je general Žekov določil dve tretjini te vsote za posebni fond za okrepitev bolgarsko nemških odnošajev, z ostalim denarjem pa bo zgrajena hiša za starega generala.

Nova skupina španskih letalcev, častnikov in mostva je odpotovala iz Madrida na vzhodno bojišče, kjer bodo zamenjali španske letalce, ki se že več mesecev neprestano bore proti Sovjetom. Njihov poveljnik je Salvadores. — Pred njihovim odhodom je izdal španski letalski minister povelje, v katerem poudarja, da španski letalci ne odhajajo na bojišče samo v borbo proti sovražniku Španije, temveč proti glavnemu sovražniku vse Evrope.

Japonski list »Niči Niči« piše, da so Japonci z veliko japonsko pomorsko zmago pri Javi v teku enega meseca uničili nič manj kakor 44 sovražnih ladij. List poudarja, da je bila ta bitka največja, kar jih pozna zgodovina.

Ko se je iz Čungkinga v Indijo povrnil načelnik ameriške vojaške misije John Mc. Ruther, je dejal, da je pričakovati v bližnji bodočnosti napada japonskega brodovja na indijsko mesto Kalkuta. Po njegovem mnenju tudi ne bo dolgo trajalo, ko bodo Japonci pričeli napadati Indijo celo na kopnem.

Neodvisnosti Indije ni mogoče doseči s pogajanji v Londonu, temveč samo na ta način, da prične vse indijsko prebivalstvo sodelovati z drugimi narodi v vzhodni A[illegible], piše nankinški list »Čung Hvajih Pao«.

Velikanski požar je naredil veliko škodo v barcelonski luki, kjer je uničil neko skladišče, v katerem so bile zaloge kopre in rastlinskega olja.

Iranski šah je s svojim spremstvom prispel v iraško prestolnico. Po eni strani pravijo, da je njegov prihod v zvezi z romanjem v Kerbelo, po drugi strani pa zatrjujejo v političnih krogih, da je šahov prihod v zvezi s političnimi spori v Teheranu.

Po kratki borbi med japonsko podmornico in ameriško obalno ladjo »William Wolg«, se je slednja užgala in potopila. Usoda posadke ni znana.

2. aprila bo svečano ustoličenje novega čilskega predsednika Riosa. Na to slavnost bo poslala Argentina posebno diplomatsko odposlanstvo.

Ameriška industrija radijskih aparatov je dobila nalog, da mora do 22. aprila ustaviti vsa dela za civilne namene. One tvornice, ki se ne bodo v štirih mesecih preosnovale v vojne potrebe, bo prevzela vlada.

Ameriški poslanik v Londonu, ki je prispel v četrtek v Lizbono, se je zakasnil zaradi slabega vremena in ni mogel odpotovati v Washington, da bi poročal Rooseveltu. Imel je pa razgovor s portugalskim min. predsednikom Salazarjem.

Iz San Franciska poročajo, da je bila polovica ameriških zv. držav Washingtona, Oregona, Kalifornije in Arizone razglašenih za vojna področja, s katerih bodo pregnali vse podanike sovražnih držav. Ta ukrep je prizadel 140.000 tujih državljanov in 70.000 v Ameriki rojenih Japoncev.

Stalinov namestnik v angleškem ministrstvu Stafford Cripps nadaljuje s svojo propagando za boljševizem ter pri tem zlorablja svoje visoko mesto, da bi zunanjo in notranjo angleško politiko speljal na tir tretje internacionale. S svojimi zadnjimi govori, piše »Börsenzeitung«, je Cripps prikazal načrt Velike Britanije, po katerem hoče pospeševati razširitev boljševizma po vsej Evropi po Stalinovi zamisli.

Nemški kinematografski avtomobil, ki je prepotoval več kot 37.000 km in prišel prav do najbolj izpostavljenih postojank na vzhodnem bojišču, se je vrnil v Lublin.

Iz Tokija poročajo, da je umrl kontreadmiral v pokoju Šinjiro Jamamoto, ki je bil vodja japonskih katoličanov.

Za 7. marec je sklican v Berlin zaključni sestanek, kjer bodo sklepali o razdelitvi državnih dolgov bivše Jugoslavije. Na konferenci bodo sodelovale Italija, Nemčija, Bolgarija in Hrvaška.

Napad Združenih držav na Japonsko s svojim preostalim vojnim brodovjem z oporišč na Novi Zelandiji in v Avstraliji je že od vsega početka obsojen na neuspeh, ker Japonska obvladuje Bismarckovo otočje in otok Timor, piše japonski list »Yomiuri«. Čeprav ima Amerika oporišča v lukah Port Darwin in Port Moresby, za Japonce ni težko obvladati Sidney, Melbourne, New Castle in Adelaide.

Ameriški ujetniki, ki so prišli v japonske roke na otokih Guamu in Wakeu so sedaj zaposleni pri poljedelskih delih v okolici taborišča. Izvzeti so častniki.

Švedski dopisnik iz Londona poroča, da se je vrhovni poveljnik zavezniških kopnih sil, general Wavell, v Singapuru še 36 ur pred predajo mesta le po naključju rešil. Bil je lahko ranjen. Iz Washingtona pa poročajo, da je bila angleška vlada pozvana, naj prepove generalu, da bi še kdaj na tak način tvegal svoje življenje.

Japonski rušilci so pripeljali v singapursko luko 26 parnikov, del skupine ladij prevoznega brodovja, s katerim se je 13. februarja skušal del angleških oboroženih sil odpraviti iz luke Keppela. Angleško brodovje so spremljali trije angleški rušilci, ki pa so jih Japonci potopili, ostale ladje pa prisilili, da so izobesile bele zastave.

Nov čas zatemnitve

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na svoji naredbi z dne 6. junija 1941-XIX št. 42 in z dne 6. februarja 1942-XX št. 18 in smatrajoč za potrebno, da se določi nov čas za zatemnitev, odreja:

Člen 1. Do nove odredbe se morajo upoštevati predpisi o zatemnitvi od 20 do 7.

Člen 2. Drugi predpisi, ki jih obsega naredba z dne 6. junija 1941-XIX št. 42 ostanejo nespremenjeni.

Člen 3. Ta naredba stopi v veljavo 7. marca 1942-XX.

Ljubljana, dne 2. marca 1942-XX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:
EMILIO GRAZIOLI.

Govor angleškega letalskega ministra

Rim, 6. marca. s. Britanski letalski minister Sinclair je govoril v angleški spodnji zbornici. Kakor je poročal britanski radio, je minister Sinclair podal pregled delovanja angleškega letalstva od vsega začetka vojne, vendar se je v glavnem posvečal tistim dobam angleškega letalstva, ko se je dal zaznamovati kak uspeh. Njegovo poročilo je bilo potrebno, ker v Angliji niso nobene vrste orožja tako srdito kritizirali kakor letalstva. Posebno so kritiki dvignili glave zaradi plutja nemških vojnih ladij skozi Rokavski preliv, česar pa angleško letalstvo ni znalo ali moglo preprečiti. Radijski razlagalec londonskega radia je poudaril, da je bil napad britanskih letal na pariško okolico pripravljen zato, da bi dal ministrovim besedam poseben poudarek. Izjave angleškega letalskega ministra, je rekel radijski razlagalec, so prišle ravno tedaj in v istem času. Minister Sinclaire je takole govoril o bombnem napadu na Pariz: »Slavbe so se podirale kakor bi bile iz papirja. Piloti so pripovedovali, da so nekatere hiše letele v zrak po več sto metrov visoko in da so tudi videli, kako se je razletel plinski hranilnik. Pri tem vsem je treba pripomniti, da je bombardiranje pariške okolice zahtevalo nad 500 mrtvih, kakor to ugotavlja agencija Havas.«

Wavellova vojaška pota

Carigrad, 6. marca. s. List »Tasviri Efkar« je podal zanimiv pregled doživljajev generala Wavella. Najprej omenja, da so ga zaradi njegove libijske ofenzive imenovali »čarovnika«, ki pa je v 15 dneh izgubil vse ozemlje, osvojeno v dolgih tednih. Potem so Wavella poslali v Grčijo, da bi jo branil pred silami Osi, a tudi odtod je moral oditi, potem ko je po hudih izgubah prišel celo ob Kreto. Nato so ga poslali v Indijo. Imel je lahko delo z Iranom. Ko pa je prišel v vzhodno Azijo, je zapovrstjo izgubil Hongkong, Malajo in Singapoore, od koder je moral naglo bežati 36 ur prej, preden si je zlomil rebro. Zatekel se je na Javo, a tudi od tu so ga Japonci pregnali. Na podlagi tega popisa list poudarja, da ne veruje da bi Wavel mogel braniti Indijo, potem ko je izgubil ozemlja in postojanke, ki jih je bilo lahko braniti.

Earl Derr Biggers 73

ČRNA KAMELA

Žalost je spreletela za trenutek igralčev obraz. Potem pa ga je prevzela jeza in je planil proti Smithu: »Vi, pomilovanja vredni...«

Smith je zamahnil z roko. »Vem... vem... omahljiv sem kakor trs v vetru. Glede tistega sem prav gotovo kot vi, preljubi moj, globoko nesrečen. Toda ti zviteži tu imajo proti meni nekaj v rokah, nekaj resnega — kar pomeni zame zapor, če svojega znanja ne bom takoj pokazal. In do zdaj sem že predolgo spal na prostem, da bi bila zame celica v zaporu še posebno vabljiva. Meni je, kakor sem rekel, strašansko žal, toda prav zdaj bom moral z barvo na dan. Sicer pa, ali imate morda kakšno cigareto?«

Fyfe ga je za trenutek zijal, presenečen spričo tolikšnega hlada, potem pa je skomizgnil z rameni in mu ponudil svojo odprto tobačnico. Smith si je vzel cigareto.

»Hvala. To je strašna afera, mr. Fyfe, in — ne, hvala, že dobro, sam imam vžigalico — čimprej bo za nami, tem boljše bo.« Prižgal si je cigareto in močno potegnil. »In končno torej preidimo na najin priljubljeni roman... na obrežju snoči.

Šel sem torej k oknu ute in tam sta bila — ta gospod in Shelah Fane. Večinoma je govorila ona, saj sem jo lahko natanko videl. Na kratko rečeno, sijajna ženska, še dosti lepša kakor pa v filmu. Najrajši bi jo bil slikal v njeni slonokoščeni obleki...«

»Dalje... dalje!« je vzkliknil šef. »K stvari!«

»Saj poskušam. Hotel sem vam le povedati, kako neizrečeno je bila lepa in da bi takšni ženski pač morali dovoliti strel iz samokresa.«

Chan je skočil pokonci. »Kaj mislite s tem reči?«

»Da si je to dovoljenje pač sama vzela. Pripovedovala je mr. Fyfeu zgodbo, kako je pred tremi leti v Hollywoodu nekoga ubila...«

Fyfe je zastokal, se vrgel na stol in si z rokami zakril obraz.

»Koga je umorila?« je vprašal šef.

»Tako, no, svojega moža!« — Smith se je obotavljal. »Mislim, da ga je imenovala Dennyja. Da, bil je — Denny Mayo.«

Za trenutek je v ozračju zavladala mučna tišina, potem pa je planil pokonci Fyfe. »Pustite me govoriti,« je zakričal. »Pripoved iz njegovih ust bo izzvenela vse preveč grozotno. Vse vam bom poskušal pojasniti... Shelah je bila tako strastna, tako razburljiva. Razumeti morate...«

»Meni je vseeno, kdo govori,« je rekel šef. »Toda brez vsega zahtevam popolnoma do pičice točno poročilo.«

Fyfe se je obrnil k Chanu. »Pripovedoval sem vam že, gospod komisar, kako me je po telefonu poklicala v gledališče. Bilo je zmedeno, zdvomljeno vabilo: nemudoma me mora videti. Sprva sem ji odgovoril, da bom prišel po končani predstavi, toda tedaj je vzkliknila: ne, to utegne biti že prekasno! Če sem jo kdaj zares ljubil, moram priti, in sicer takoj. Nekaj mi mora povedati in rabi moj nasvet — — —, na kratko povedano: bila je vsa zdvojena. In tako sem prišel.

Našel sem jo zunaj na vrtu in videlo se je, da jo muči silen strah. Odšla sva noter v uto in tam mi je vsa zdvojena v pretrganih stavkih priznala vso bol svojega življenja. Nekaj let po najini ločitvi, tako mi je pripovedovala, je srečala Dennyja Maya in se vanj brezumno zaljubila. Jaz sam si to lahko predstavljam. Vedel sem, kako blazno je Shelah ljubila, kako brezmejno in silno. Zdi se, da ji je Mayo ljubezen vračal. Imel je svojo ženo v Londonu, neko plesalko na nekem operetnem odru, toda obljubil je, da se bo dal od nje ločiti in da bo vzel Shelah za ženo. Nekaj časa je bila nenavadno srečna, dokler je nekega večera Mayo ni prosil, naj pride k njemu.

To je bilo pred tremi leti — neke julijske noči. Prišla je točno ob dogovorjeni uri in on ji je rekel, da se bosta morala ločiti. Njegova žena da se je ponesrečila in da je postala za vsako nadaljnje delo nesposobna. Zatorej misli, da ima do nje še vedno obveznosti in da ji hoče na vsak način pisati, naj pride k njemu v Hollywood. Uboga Shelah je bila spričo te izjave čisto iz sebe. Brez misli je pograbila samokres, ki ga je zagledala v napol odprtem predalu njegove pisalne mize, ga namerila nanj in mu zagrozila, da bo ubila sebe in njega. Jaz jo poznam, kakšna je v takšnih trenutkih. Takrat gotovo ni bila uračunljiva. Spoprijela sta se zaradi orožja, ko se je samokres nenadoma sprožil. In tedaj je obstala pred Dennyjem Mayom, ki se je mrtev zgrudil ob njenih nogah.

To jo je spet spravilo k zavesti. Takoj je potegnila svoj robec, zbrisala z orožja prstne odtise in se neopaženo izmuznila iz hiše. Bila je rešena. Niti enkrat se sum ni obrnil nanjo pri vsej preiskavi, ki je sledila. Bila je rešena, toda v življenju nikdar več srečna. Do včerajšnjega dne je živela pod mučnim pritiskom.

Pred nekaj tedni je na Tahitiju spoznala Alana Jaynesa. Rada bi ga vzela, toda misel na preteklost je ni izpustila iz krempljev. Navadila se je tudi, da je hodila spraševat za svet vedeževalca, tistega Tarneverra. Njegova premetenost in bistrost je nanjo naredila silen vtis. Prosila ga je, da bi se tu dobila in tako je šla včeraj zjutraj k njemu.

Ko je prišla tja, ni imela niti najmanjšega namena, da bi sploh omenila Dennyja Maya. Hotela je s pomočjo Tarneverra le malce pogledati v bodočnost, dobiti od njega svet, ali naj se poroči z Alanom Jaynesom in bo li z njim srečna ali ne. Toda zdi se, da je imel Tarneverro nad njo magično moč. Verjetno jo je celo hipnotiziral. Na vsak način pa je prišla spet k zavesti potem, ko je bila vso svojo strašno zgodbo že izpovedala vedeževalcu...«

Lani smo pospravili tobaka za več kakor 83 milij. lir

Ljubljana, v marcu.

Prav gotovo se kadilci, pa tudi nekadilci parkrat na leto vprašajo: Bogve, koliko smo pa kaj lani pokadili, koliko smo spravili sladke travice v zrak? Na to njihovo vprašanje prav za prav ni tako težko odgovoriti, saj izdane tobačne izdelke točno zapisujejo, štejejo, tudi prodaja trafikantom je točno zapisana in vse to pripomore, da vemo, koliko lepih denarcev poženo naši neutešni kadilci v zrak.

Seveda pa s temi številkami nikakor ne moremo povedati koliko je število kadilcev in takih, ki ne kade. Kajti so kadilci, ki pokade na dan tudi po desetkrat toliko kakor navaden kadilec. Če bi po številu pokajenih tobačnih izdelkov cenili število kadilcev, bi bilo to gotovo napačno. Številka kadilcev nam je zazdaj še neznana, prav gotovo pa je, da kadilci precej prekašajo »uboge« nekadilce. Še pomilujejo jih, ko pravijo, da ne vedo kakšni veliki zemeljski sladkosti se odpovedujejo, ko ne kade, ko ne puhajo tobačnih dimov v zrak. Če bi govorili s pravim tobakarjem, ki ne more biti niti deset minut brez cigarete ali cigare v ustih in z njim govorili o škodljivosti tobaka, ki vas ta tako temeljito prepričal, da imate napak in da bi se skoraj še sami odločili, da začnete vleči. Prav tako vneto pa so tudi nekadilci, ki se ne dajo omajati, pa čeprav jim kadilci na še tako mamljiv način opisujejo kadilčeve užitke. Eni in drugi imajo prav. Vsak na svoj način. Saj pri duši si tudi kadilec velikokrat pravi, da ne bo več kadil, ko mu to škoduje na zdravju, da bo kajenje opustil, ker mu le to škoduje na žepu. Toda to so samo sebi dane obljube. Morda res poskusi dan ali dva, da ne kadi. Pa se ne more premagati in tretji dan pokadi toliko, kolikor je prihranil tista dva dni, ko se je vzdržal, pa še toliko in toliko več. Kajenju se je res težko odpovedati. Tako težko, da si tega nekadilec niti predstavljati ne more. Le tisti, ki je na svoji koži občutil, kako težko se je odpovedati božji travici, le tisti ve, kako velike volje je za to treba.

Skoraj nepobitno dejstvo pa je, če se takole človek ogleda malo po kavarnah in ostalih gostinskih obratih, pa čestokrat tudi na cesti, da se nikotinskemu mamonu predaja tudi vedno več oseb nežnega spola. Zenske s cigaretami niso več bele vrane, kakor so to še pred nedavnim bile. Dama sploh dama ni, če ne zna kaditi. Kako neki more taka dama v družbo, si pravijo tiste, ki so se že vrgle v naročje zapeljivemu nikotinu. Sicer imajo pri nežnem spolu še vedno veliko večino tiste, ki ne poznajo tega cucljanja. V toliko je ženski spol na boljšem ali na slabšem, kakor že hočemo temu reči. Eno pa tudi drži, da namreč ženske mnogo bolj strastno kade in se še bolj vdajajo veliki blaženosti, kakor pa najbolj strastni moški kadilci. V tem moški kadilec ne doseza ženske tovarišice niti do kolen.

Število pokajenih cigaret pa ne upada, čeprav so se tobačni proizvodi v zadnjem času podražili. Monopolska uprava je lahko pri povišanju cen brez skrbi, da ne bo izgubila veliko kadilcev, saj lahko računa, da se je le preveč težko odpovedati kajenju, in da je za odpoved pri kadilcih le premalo volje.

Naš tobačni trg zalaga ljubljanska tobačna tovarna. Navedene številke se nanašajo le na ozemlje Ljubljanske pokrajine. Skupno je bilo lani prodanega tobaka za točno 83,449.411 lir. Po vrednosti je bila torej poraba lani le malo manjša, vendar pa je bilo tudi ozemlje mnogo ožje. Poraba tobaka je pri nas posebno narasla v zadnjem desetletju. Izmed tobačnih izdelkov pokade kadilci največ cigaret. Cigarete so zdaj v modi tako, kakor so bile pred časom cigare ali pa pipe. Med cigaretami pokade spet največ »drav«. Kadilci sicer pravijo, da so najboljše, vendar pa mislimo, da na veliko število te vrste pokajenih cigaret v nemali meri vpliva tudi cena, ki je takšna, da si jih privošči lahko tudi manj petičen kadilec. Lani so spravili kadilci v dim 261,380.000 »drav«, največ pa so jih pokadili leta 1934, ko so jih spravili v zrak skoraj 500 milijonov kosov.

Na drugo mesto pride »ibar«. Te vrste cigaret so za dravo najcenejše. »Ibar« so pokadili skoraj 123 milijonov kosov. — Poraba »Zete« je šele na tretjem mestu. Med kadilskim svetom se »Zete« nihče ne sramuje, in je to cigareta, ki je za vse dobra. Pokadili so je lani skoraj 104 milijone. »Morava« je zelo čislana cigareta in je bilo lani po njih posebno povpraševanje. Je pa to že dražja vrsta cigarete, in si jo manj premožen kadilec privošči le ob boljših prilikah. Skoraj 90 milijonov so jih lani pokadili. Poraba »Morave« je zelo narasla, kar nam pove tudi številka iz predlanskega leta, ko smo jih pokadili le nekaj več kakor 35 milij. kosov. Med zaželenimi cigaretami je tudi »Morava«, katere so lani pokadili 11,288.000 kom.

Med smotkami pa prihajata v poštev le dve vrsti in sicer: portorika in pa kratke domače. Prvih so kadilci pospravili 93.600 kosov, druge vrste pa celo 3,356.000 kosov. Precej so lani prodali tudi rezanega savskega tobaka. Za 42 ton ga je bilo. Še več pa je šlo tobaka za pipo. Kar 168 ton, kar je že precejšen »kupček«. Tudi »čikarje« je tobačna uprava zadovoljila. Tudi zanje je imela blaga vedno na zalogi. Za 7348 kg klobas — pa ne kranjskih — so pospravili naši vrli »čikarji«. Manj pa je bilo prodanega tobaka za njuhanje. Le nekaj čez 1000 kg ga je šlo v promet.

Takšna je torej slika o porabi tobačnih izdelkov v naši pokrajini.

V treh vrstah...

Kranjski učiteljiščniki in pa njihovi učitelji so darovali za zimsko pomoč nekaj več kakor 1000 mark.

Na dan nemške policije je blejska državna policija pogostila več otrok v kuhinji štabne stotnije. Popoldne so odpeljali otroke na izlet na Jezersko. Zvečer pa je bil družabni večer za starše pogoščenih otrok. — Pri celi prireditvi je igrala domača policijska godba.

Kmetijske strokovne šole na Spodnjem Štajerskem so prav dobro obiskane. Tako je na sadjarski in vinarski šoli v Mariboru 47 gojencev, na kmetijski šoli v Št. Jurju jih je 17, na gospodinjski šoli v Svečini je 42 gojenk itd.

V Mariboru so imeli pred dnevi poseben teoretični in praktični tečaj vsi občinski blagajniki iz mariborskega okrožja. Bilo je tudi več govorov, v katerih so govorniki naglašali, kako važno vlogo opravlja občinski blagajnik.

Novice iz Države

Bronasta kolajna za Ducejevo hčerko. V uradnem listu je bila pred dnevi objavljena odredba, po kateri se odlikuje z bronasto kolajno za vojaške vrline Ducejeva hčerka Edda, soproga zunanjega ministra grofa Ciana. Utemeljitev odlikovanja pravi, da se je grofica Ciano prostovoljno prijavila med sestre Rdečega križa in je kot takšna nudila svojo pomoč ranjenim vojakom na albanskem bojišču. Ravno ko se je nahajala na bolniški ladji ob obali, so priletela sovražna letala in ladjo z bombami obsula. Iz poškodovane ladje so morali naglo odnašati bolnike, katere so bili malo poprej vkrcali, da bi jih odpeljali v domovino. Pri reševanju ranjencev se je grofica Ciano hrabro vedla in je zapustila ladjo z drugimi šele tedaj, ko so rešili vse vojne ranjence, kar jih je bilo mogoče rešiti.

Razprava o svetniškem življenju patra Placida Riccardija. Pred posebno komisijo, ki ji predseduje kardinal Verde, je bila te dni razprava o svetniškem življenju benediktinskega patra Placida Riccardija. Pater Placid Riccardi je bil rojen leta 1844. v Treviju v Umbriji. L. 1871. je položil redovne obljube. Pozneje je bil spovednik v eni izmed rimskih cerkva, dokler ni postal l. 1884. vikar benediktink v Ameliji. Nato je imel še druge važne službe, dokler ni moral zapustiti samostana, ki je prišel v last protestantov in judov, kateri so prepodili vse patre. Riccardi se je naselil v zapuščeno hišico in tam vsako nedeljo daroval sv. mašo. Nekaj let kasneje je zbolel na težki bolezni in je po silnem trpljenju l. 1905 umrl. Ljudstvo je v njem spoštovalo vnetega misijonarja in apostola svoje okolice. Ko so prepeljavali njegovo truplo, je bil pogreb silno veličasten. Na njegovo priprošnjo se je dogodilo več čudežev in že l. 1935. se je začelo prvo cerkveno obravnavanje teh čudežev. Toda preden bo cerkvena komisija odobrila vse podatke, bo trajalo še precej dolgo, kajti Cerkev je pri teh obravnavah ne samo oprezna, temveč tudi sila natančna in tenkovestna.

Raziskavanja albanske kulture. Rimska akademija je poslala v Albanijo svojega rednega člana, profesorja palermske univerze, Franca Ribezza, ki bo imel nalogo raziskavati kulturne odnošaje med Italijo in Albanijo skozi vso zgodovino. Prve znanstvene raziskave so nabirale predvsem razno zgodovinsko gradivo, zlasti stare spomenike in izkopanine. Poročajo, da so nabrali velike in lepe zbirke starih napisnih kamnov. Akademija bo o uspehih svojih raziskovalcev izdala pozneje posebna poročila.

Razvoj mehaniške industrije. Te vrste industrija, ki se je po prejšnji vojni naglo razvijala, je zadnja leta doživela še pospešen razvoj. Lansko leto je bilo v vsej državi 5121 mehaničnih obratov, od katerih jih je bilo 5042 v polnem obratu. 4741 obratov je imelo motorni pogon. Vsi obrati so zaposlovali 639.262 delavcev. Delavci so delali lani 1 milijardo in 75 milijonov delovnih ur in zaslužili okrog 3 milijarde in 37 milijonov lir. Med največjimi obrati te vrste so tovarne Fiat, Ansaldo, Breda, ki so znana imena in tovarniške znamke.

Uporaba steklenega tkiva. Avtarkična industrija je začela v večjih množinah uporabljati tudi posebne vrste tkiva, ki se izdeluje iz stekla. Prvenstveno se da to tkivo, ki je sicer zelo podobno drugim umetnim tkivom, porabiti v industriji za izdelovanje posebne vrste platna in trakovja. Zlasti se je železniška uprava lotila uporabe tega tkiva in je imela ugodne uspehe. Največ ga rabi pri izdelavi elektrotehničnih predmetov. Verjetno je, da bodo to novost s pridom uporabili tudi pri nadomeščanju gumija.

Starca se zastrupila s strupom za muhe. V Opacchiaselih v Gorizijski pokrajini sta imela zakonca Andrej Jelen in njegova žena, roj. Peric, lepo etiketirano steklenico, v kateri je bil strup za pokončevanje muh, stenic in podobne golazni. Zakonca sta bila steklenico dobila že lani od nekih svojih sorodnikov in jo vtaknila med steklenice v shrambi. Pred nekaj dnevi pa se jima je zahotelo dobrega vina. Žena je segla po steklenici in v prepričanju, da je zgrabila za pravo, je nalila kozarca do vrha. Oba sta tekočino izpila in kmalu začutila čudne bolečine. Tedaj je prišel tudi njun sin in takoj spoznal, da sta se starša zastrupila. Brž jima je dal piti mleka, da bi vso zavžito strupeno tekočino izbruhala, potem pa pozval tudi zdravnika. Ta je nesrečnikoma dal več injekcij, vendar pa bolnika nista prebolela posledic svoje pomote. Strup je naglo deloval in jima ranil notranje organe, zato sta drug za drugim v nekaj urah podlegla zastrupljenju. Njuna smrt je vzbudila med ljudstvom veliko sočutje, kajti Jelenova sta bila priljubljena vaščana.

Zaradi sedanjih prometnih težav je pristojna oblast podaljšala dovoljenje za izvoz mandeljnov in orehov v Nemčijo. Prvotno je bilo dovoljenje podaljšano od 31. decembra do 31. januarja. Dovoljenje se nanaša tudi na to, da smejo zluščene mandeljne izvažati v vrečah, napravljenih iz lanenih odpadkov in drugih tkanin razen iz jutovine.

Slovesne papeške proslave. Glavni odbor, ki pripravlja po vsej državi dostojne proslave 25 letnice škofovanja sedanjega papeža Pija XII., je že izdelal program za proslavo. Glavni funkcionarji osrednjega odbora so program predložili tudi sv. očetu, ki ga je odobril s pripombo, naj bodo proslave skromne in naj bodo v skladu s časi, katere preživljamo. Te dni pa se povsod spominjajo tretje obletnice, odkar je kardinal Pacelli stopil na papeški prestol.

Drugi vojaški duhovnik padel na ruskem bojišču. Časopisje je prineslo te dni poročilo z vzhodnega bojišča, da je tam padel v prednjih vrstah ob drugih vojakih tudi vojaški duhovnik don Davoli, ki je bil vojaški svečenik pri tretjem bersaljerskem polku. Davoli je bil že drugič z vojaki na bojnem polju in je z njimi delil vse dobro in zlo. Ko je polk, pri katerem je opravljal svojo službo, prešel v boj, je šel z njim in v prednjih vrstah ga je doletela tudi smrt. Poveljnik italijanskega ekspedicijskega zbora v Rusiji ga je bil predlagal v posebno hrabrostno odlikovanje za njegovo neustrašenost. Davoli je drugi italijanski vojaški duhovnik, ki je padel na ruskem bojišču.

Za večji pridelek mleka. V fašistični kmetijski zvezi je bila v Rimu razprava o tem, kako dvigniti pridelek mleka in kako ustvariti ravnotežje med stroški in cenami mleka. Strokovnjaki so ugotavljali, da je pridobivanje mleka precej padlo zavoljo tega, ker se mnogo živali pokolje, po drugi strani pa tudi zato, ker kmetom mnogokje primanjkuje dobre krme. Zaradi tega so sklenili predlagati vladi, naj bi vzela v pretres to vprašanje in skušala najti sredstva za preskrbo krme, obenem pa naj bi uredila pravo razmerje med kmetovalčevimi stroški za rejo goveje živine in med cenami mleka, ki so dovoljene. Posebno je to vprašanje važno za zimski čas, ko je poraba mleka največja, vprašanje krme pa najbolj pereče.

Dva misijonarja ubita na Kitajskem. Vodstvo reda minoritev je dobilo obvestilo, da sta bila 22. decembra lani umorjena na Kitajskem dva misijonarja, člana te redovne hiše. Žrtvi sta bila oba rojena Holandca, in sicer p. Matija Scholberg, star 43 let, ter p. Wilgiso Van Dijk, star 46 let. Oba sta delovala na področju apostolskega vikariata v Luanfuju, v kitajski pokrajini Šansi, in sicer prvi od l. 1926, drugi pa od l. 1921. V vsej pokrajini je delovalo 33 svečenikov holandskih frančiškanov in 7 Kitajcev, dalje 3 holandski fratri in 1 domačin. Razen tega jim je bilo v pomoč 20 holandskih poleg 20 domačih usmiljenk. Misijonarji vzdržujejo tudi svojo šolo in imajo 50 gojencev v srednji šoli, 36 pa v nižji šoli. V bogoslovju imajo 5 gojencev. Med 3,000.000 prebivalcev na področju apostolskega vikariata je okrog 30 tisoč katoličanov, 4500 katehumenov, protestantov je 2000, muslimanov pa 10.000. Ves vikariat je razdeljen na 5 okrožij z 20 župnijami, razen tega pa imajo še 5 misijonskih postaj in 296 pomožnih postaj. Kapelic in cerkva imajo okrog 200. Misijonarji vzdržujejo tudi 3 bolnišnice, v katerih so lani imeli 70.000 zdravniških posvetov. Razen tega imajo 5 otroških zavetišč z 900 rejenci, dalje 3 zavetišča za starce, 13 ljudskih šol z 800 dijaki in 2 srednji šoli s 113 dijaki.

Ljubljana

Koledar

Danes, petek, 6. marca: Perp. in F.
Sobota, 7. marca: Tomaž Akv.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa c. 6; mr Hočevar, Celovška c. 62; mr. Gartus, Moste-Zaloška cesta.

Osebne izkaznice za Zg. Šiško in Barje. Po osebne izkaznice, naj se oni, ki so prošnjo zanje vložili v poslovalnici v ljudski šoli v Zg. Šiški, pa sedaj zaradi prometnih omejitev ne morejo priti tja po gotove nakaznice, zglase na Ambroževem trgu štev. 7, v sobi štev. 6, torej v poslopju, kjer je bil prej mestni pogrebni zavod in je sedaj mestni socialni urad z drugimi mestnimi uradi. Vsi z Barja pa, ki so oddali prošnje v šoli na Prulah, naj pridejo po gotove izkaznice v ljudsko šolo na Barje.

V nedeljo, 8. marca ob 3 popoldne **»Pogumni krojaček«**, pravljična igra na odru frančiškanske prosvete. Za to prvo mladinsko predstavo v letošnji sezoni vlada med našimi najmlajšimi veliko zanimanje. Vstopnice dobite v trgovini A. Sfiligoj, Frančiškanska ulica 1 in na dan predstave pri blagajni frančiškanske dvorane

Sliko presv. Srca Jezusovega v vsako slovensko hišo! Kupite jo, stane le 3 lire!

Za prstni odtis je sicer prostor na osebnih izkaznicah, vendar pa mestno poglavarstvo opozarja, naj nikdo sam ne odtis prsta na izkaznico, ker je po čl. 3 naredbe Visokega Komisariata dovoljeno na izkaznico napraviti prstni odtis samo na odredbo javnega varnostnega oblastva.

V Ljubljani bo dogon goveje živine za Prevod spet v sredo, 11. marca popolnoma redno kot je bil že minulo sredo, 4. t. m. Zato naj vsak, ki je dobil rdeči listek, prihodnjo sredo, žival gotovo prižene. Tisti pa, ki želi sedaj prignati in se ne more sedaj sam zglasiti na gospodarskem uradu v Beethovnovi ulici št. 7, II. nadstropje, soba 35, naj pa kar telefonira na štev. 41-26 komisionarju, da mu bo poslal rdeči listek. Posebej pa še opozarjamo vse, ki bodo gonili živino, da si priskrbe osebno izkaznico.

Ljubljansko gledališče

Drama

Petek, 6. marca **ob 15:** »Lepa pustolovščina«. Izven. Cene od 10 lir navzdol.
Sobota, 7. marca **ob 17.30:** »Človek, ki je videl smrt«. Red B.
Nedelja, 8. marca ob 14: »Princeska in pastirček«. Mladinska predstava. Izven. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol. — ob 17.30: »Zaljubljena žena«. Izven. Znižane cene od 12 lir navzdol.

Opera

Petek, 6. marca: »Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron«. Red B.
Sobota, 7. marca ob 17: »Don Pasquale«. Red B.

Čailavet, Flers in Rey so avtorji tridejanske komedije »Lepa pustolovščina«. Predstava bo danes ob 10 po zelo znižanih cenah od 10 lir navzdol, na kar posebej opozarjamo. V igri gre za mlado nevesto, ki vztraja preko družabnih predsodkov in ozirov pri svojem pravem čustvovanju. Situacijska komika in lahkotni, prijetni dialogi, ki so značilni za salonske komedije, so odrsko učinkovito izpeljani. Režiser: J. Kovič.

Abonenti reda A bodo imeli v soboto ob 17.30 predstavo romunske komedije, ki jo je napisal Victor Eftimiu: »Človek, ki je videl smrt«. V tej tridejanki pisatelj duhovito ironizira provincialno življenje, njegovo majhnost in nepomembnost. Vanj zanese potepuh razburjenje, dejavnost in konflikte. Nasprotje med njegovo in meščansko miselnostjo ustvarja temelj za koncept zapleta. Režiser in scenograf: inž. arh. B. Stupica.

Zabavna in vesela mladinska igra P. Golie »Princeska in pastirček« bo uprizorjena v nedeljo ob 14 po cenah od 10 lir navzdol. V tej ljubki in pestri igri spozna mladina dogodivščine princeske in pastirčka, ki uideta skupaj v gozd in doživita nenavadna presenečenja. Zabavni veterani, šegavi kuharček, botra Šuma, gozdne živali, prispevajo svoj del k učinku igre. Režiser: prof. Šest. Scenska glasba: dr. Čerin.

Abonente reda Sreda opozarjamo, da bodo imeli izjemoma danes v petek ob 17 predstavo za svoj red, ker je bila ista v sredo odpovedana in sicer Beneševa opereta »Sv. Anton, vseh zaljubljenih patron«. Dirigent: R. Simoniti, koreograf: inž. P. Golovin.

Brez službe sem. Imam bolehno ženo. Iščem zaposlitve kot sluga kjer koli. Ponudbe upravi »Slovenskega doma« pod »Zelo potreben« 113.

S. S. van Dine — KRIMINALNI ROMAN — 12

»Dragi moj Markham,« se je nenadno oglasil Vance, »ne razumem, kakšnega pomena naj bi bila čustva gospodične za dejstva, ki jih preiskujemo. Morda njen način vedenja ni preveč v skladu s tistim, ki bi ga morala imeti mlada gospodična v takšnih okoliščinah, kakršne so te: toda, zdi se mi, da čutim, da je do takšnega stališča prišla po svojem najboljšem preudarku. Toda pustimo na strani moralo in prosimo gospodično, naj nam pomaga razvozlati skrivnost.«

Markham je pristal na to s kretnjo, kakor da mu je čisto vseeno.

»Moja krivda je, gospodična, če vas zdaj motimo, kajti jaz sem tisti, ki je pripravil Markhama do tega, da je posegel v stvar, ker je vaš brat zavračal domnevo, da bi šlo v tem primeru za tatvino.«

»Ah, saj pravim! Chet večkrat kaj takšnega iznajde. To je ena njegovih redkih zaslug!«

»Torej tudi vi ne verjamete, da bi šlo v tem primeru za tatu?«

Sibila se je kratko zasmejala. »Jaz nisem nikdar mislila na kakšnega tatu. Ne morem si niti predstavljati takšnega vlomilca, ki bi mu prišlo na misel, uprizoriti takšno dramo, kakršna se je odigrala preteklo noč!«

»Gospodična, moje mnenje se popolnoma ujema z vašim. Vam je kaj znanega o skrivnostnem izginotju bratovega samokresa, ki ga je zmanjkalo iz predala, v katerem je bil pred leti? Ali se kaj spominjate, da bi ga bili videli kje na kakšnem drugem kraju?«

Sibila se je vidno stresla. Posmehljiv nasmeh ji je nalahno privzdignil ustnice na straneh in oči so se ji nekam čudno posvetile.

»Kaj, Chestrov samokres je izginil?« se je začudila nekam nedoločno. »Ne... Jaz ga nisem videla, toda pretekli teden je bil še v miznem predalu...«

»Kaj pa si vendar iskala pretekli teden v mojem predalu?« je jezno vprašal Chester čisto spremenjen.

»Nikar se ne razburjaj, Chet, lahko te prizadene! Tvojih ljubavnih pisem gotovo nisem iskala. Iskala sem samo smaragdno buciko, ki mi je nikdar ne daš nazaj!«

»Ostala je v krožku,« je hitel razlagati Chester.

»A, tako! Potem ni čudno, če je nisem mogla najti. Videla sem pa samokres. Si res čisto prepričan, da je izginil?«

»Ne govori neumnosti, Sibila; iskal sem ga povsod, celo v tvoji sobi.«

Videti je bilo, da je dekle zgodba o samokresu še bolj vznemirila, kakor pa je hotela pokazati, da jo je.

»Vi torej pravite, gospodična, da ne verjamete domnevi, da bi šlo za tatu. Ali nam morete navesti kakšno drugo razlago, ki bi bila vredna večje pozornosti?«

Vance je opazoval z motnim pogledom in s priprtimi očmi dim svoje cigarete.

»Če v tem primeru ne verjamem v tatu, ki je streljal na dve ženski ter izginil, ne da bi ukradel eno samo buciko, se s tem še ne pravi, da bi mogla podati pametnejšo razlago. Nisem ženska od policije... in sem bila vedno mnenja, da razkrinkovanje zločincev spada izključno samo v delokrog policije. Sicer pa tudi vi ne verjamete v tatu, gospod Vance, kajti drugače gotovo ne bi poslušali mojega brata. Na vas je torej, da poveste svoje mnenje.«

»Toda, draga gospodična, če bi imel jaz kakršnokoli domnevo, bi vas prav gotovo ne dolgočasil s svojimi vprašanji. Res, tudi jaz si ne znam poiskati rešitve tej uganki.«

Kljub odkritosrčnosti, s katero je govoril Vance, je Sibila vendar dvomljivo gledala na vse to. Nenadno pa se je zasmejala, stegnila roko in dejala:

»Še eno Regie bi, če dovolite. V nevarnosti sem, da vzamem stvar od resne strani, toda resnost jaz sovražim. Strašno je, kadar se človeka poloti... Princese mu gube na obraz! Malo pre mlada sem pa vendarle še, da bi imela takšne gube.«

»In tudi vedno boste,« je pritrdil Vance in ji ponudil cigareto. »Toda, ali bi mi ne mogli, ne da bi tvegali kakšno gubo, povedati karkoli zanimivega o smrti vaše sestre?«

»Oh, če gre za to, smo lahko mi vsi skupaj osumljeni. Gotovo nismo kakšna vzorna družina, v nobenem oziru ne, in med nami gotovo ni kaj prida dobre krvi. Ne delamo drugega, kot da se samo prepiramo in drug drugega psujemo; in pomislite, da smo prisiljeni živeti skupaj vse do leta 1932, ali pa se odpovedati svojemu premoženju in živeti od dela lastnih rok, za kar pa je vsak od nas popolnoma nesposoben.«

(Sibila je pri tem mislila na oporoko Tobija Greeneja, po kateri bi morala hiša Greenejevih ostati nedotaknjena še pet in dvajset let, dediči pa bi pod kaznijo, da izgube pravico do dediščine, morali bivati ves ta čas skupaj.)

»Da, vsak izmed nas ima tisoč razlogov, da želi smrt drugim. Chet na primer, bi me iz srca rad zadavil, če bi mu to njegovo zadoščenje ne vzelo možnosti, igrati dalje golfa. Mar ni tako, Chet? Rex nas smatra vse za manjvredna bitja in verjetno ga ob čuduje njegova lastna duševna plemenitost in dobrota, ki ga je dozdaj ovirala, da nas ni pohodil kot mrčes. Edini vzrok, zakaj nas mama še ni ugonobila, je ta, da se ne more gibati. Julija bi nas lahko videla, kako se cvremo v olju, pa ne bi storila niti koraka, da bi nam pomagala. Ada (ko je izgovorila to ime, so njene poteze na obrazu dobile izraz divje okrutnosti) — še umira v želji, da bi nas vse poslala na drugi svet! Ni naše krvi in nas neverjetno sovraži. Kar se mene tiče, ne bi niti najmanj pomišljala, da se rešin teh ljubljenih svojcev često sem mislila na to, nikdar pa se nisem mogla odločiti, kakšno sredstvo bi bilo za to najbolj na mestu. Takšna je resnica, gospod Vance« — je končala in spustila cigareto. — »Vidite, da je domnev dovolj. Vse nas, ki živimo pod to patriarhalno streho, lahko smatrajo za krive.«

Čutil sem, da se za temi pikrimi besedami skriva globoka in strašna resnica, razumel sem pa tudi, zakaj je Vance kljub smešni pozornosti pretehtal vsako spremembo glasu, vsako razliko v izražanju in se je prizadeval, da bi prodrl do najglobljega pomena njenih besedi.

»Vaša odkritosrčnost je naravnost presenetljiva, gospodična Sibila. In vendar še ne smatram za potrebno, da bi vas dal zapreti. Ni nobenega znamenja, ki bi govorilo proti vam. Vam to ne ugaja?«

»O, lahko bi ga našli pozneje. Ne bo več dolgo, pa bo mrtev še kdo drugi, ali dva. Ne morem si misliti, da bo zločinec tako hitro pod ključem...«

Andrejčkov Jože:

Žalost in veselje

Roman v slikah

Risal Jože Beranek — Besedilo priredil Mirko Javornik

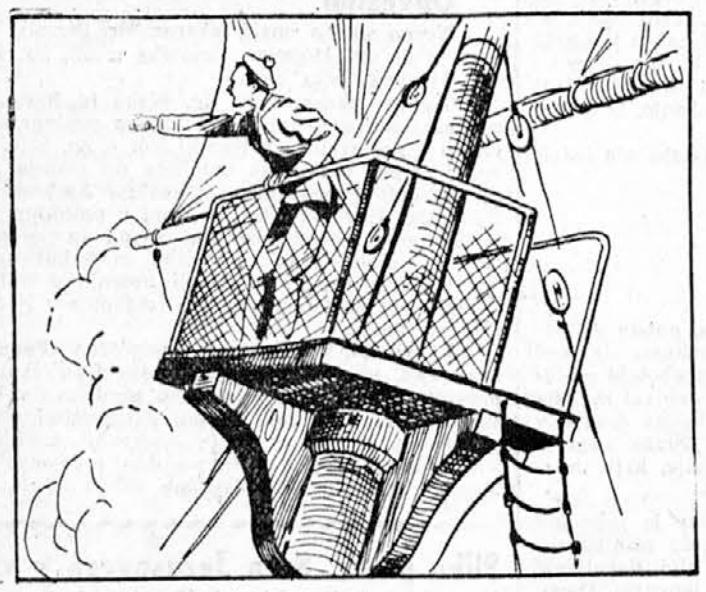

451

Nekega dne, ko so bili objadrali že vso Afriko in bili na Atlantskem morju, je čuvaj na jamboru naznanil, da se bliža tuja ladja. Kapitan, pogumen in ponosen mož, je šel brž v svojo kajuto, vzel daljnogled in govorilo, potem pa stopil k ograji na ladji.

452

»Oho, ladja!« je zagrmel njegov glas skozi govorilo, toda od tam čez ni bilo nič odgovora. Ladja se jim je urno bližala od vzhoda sem. Čeprav je bil veter zelo močan, je imela vsa jadra razpeta, kar se je mornarjem kaj čudno zdelo.

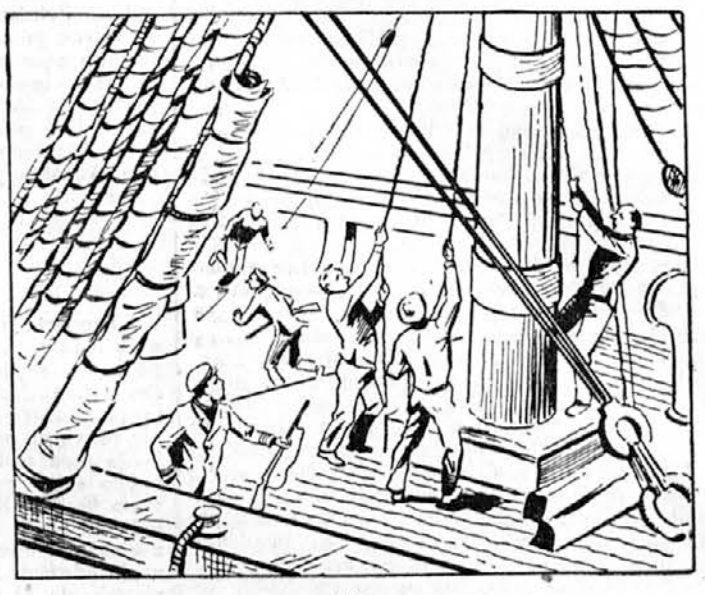

453

Kapitan je na tuji ladji razločil ljudi in je mislil, da so kaki tolovaji, ker niso dali glasu. Zapovedal je razpeli vsa jadra, čeprav je zaradi močnega vetra bilo precej nevarno. Ko se je njihova ladja zasukala, se je obrnila tudi óna in jim je spet plula nasproti.

Presenetljive najdbe iz dobe prvih kristjanov

»Prva avtentična slika Zveličarja«, kakor jo je upodobil njegov sodobnik, Grk Simos

Vseučilišče v Yalu v Združenih ameriških državah, je pred nekaj leti dalo skupini svojih arheoloških strokovnjakov nalogo, naj se poda v Sirijo in tam vodi dela pri izkopavanju starodavne cerkve v Dura-Europos. Glas o tej znameniti starodavni cerkvi je šel po vsem svetu, čim se je zvedelo, da so kopači naleteli nanjo.

Na tistem kraju so med drugim tedaj izkopali tudi več slik iz dobe prvih kristjanov, slik, ki predstavljajo izredno dragocenost, ker tudi marsikaj važnega dokazujejo. Med njimi sta na primer slika, ki predstavlja Zveličarja, ko hodi po vodi ter slika, ki kaže jok usmiljenih jeruzalemskih žena. Strokovnjaki računajo, da sta ti dve sliki približno iz srede drugega stoletja po Kr.

S temi zanimivimi in nadvse pomembnimi najdbami, na katere so naleteli v Dura-Europosu v Siriji, se bavi tudi sotrudnik agencije »La Corrispondenza« iz Rima ter pripominja, da ameriška arheološka odprava vendarle ni našla najdragocenejšega arheološkega zaklada iz dobe prvih kristjanov. Ni se ji posrečilo najti neprecenljive sirijske plakete, na katero je grški mojster Simos, ki je živel prav takrat kot Kristus, upodobil prvo avtentično sliko Zveličarja, na pravokotno bronasto ploščico pa vdelal tudi svoje ime in datum, znamenito »šesto uro, ko je nenadno nastala tema na zemlji«. To je bilo tisto uro, ko je Zveličar na križu omagal.

Najdba omenjenih izkopanin je dosti večjega pomena kot bi se utegnilo komu zdeti na prvi mah. Simons je namreč s tem dokazal, da je resnično, kr piše evangelist Matej v XXVII. poglavju in da ni morda gola izmišljotina alit »fantazija«, kakor skušajo nekateri učenjakarji na vsak način dokazati.

Poleg omenjenih dveh neprecenljivih dokumentov so na kraju, kjer se je pred davnimi časi dvigala v Dura-Europos krščanska cerkev, izkopali tudi tri miniaturne slike na gazelji koži. Njihov stvaritelj jih je okrasil s sokom nekih sadežev. Ena teh slik predstavlja nekega kralja, verjetno Heroda, druga betlehemsko zvezdo, tretja pa preprosto narejen križ prvih kristjanov.

Poročilo iz Madrida pravi, da je nek vneti zbiralec dragocenih starinskih stvari, nek Čilenec, ponudil za te dragocenosti iz Sirije tako velike vsote, kakršnih v zadnjih dvajsetih letih še ni nihče odštel za takšno, tudi še tako veliko starinsko dragocenost. Ponuditi je moral res lep denar, če pomislimo, da je leta 1930 milijarder Andrew Mellon plačal za Raffaelovo »Madonno« milijon pet sto tisoč dolarjev, kolikor je bil vreden ves zaklad v muzeju »Ermitage«.

Kako so poskrbeli za obrambo Jave

Za Singapurjem najbolj utrjen otok na vsem azijskem jugovzhodu

O Javi, gotovo najpomembnejšem otoku vse Nizozemske Indije, beremo v italijanskih časopisih med drugim tudi tole: Otok Java razpolaga z najbolj izpopolnjenimi obrambnimi sredstvi. Mala Nizozemska, ki ni mogla misliti na to, da bi z orožjem branila vse svoje posesti, ki merijo približno dva milijona kvadratnih kilometrov, bogatih na surovinah, posesti, ki so v vojaškem in gospodarskem oziru velikega pomena ter jih obdajajo dežele velikih svetovnih velesil, je naredila pri Javi izjemo in je zanjo že pred leti žrtvovala milijone goldinarjev, da bi tam uredila in izpolnila številna vojaška oporišča za svojo vojsko 100.000 mož ter pomorska oporišča za svoje kolonialno brodovje.

Java je bila po tem takem za Singapoorjem najbolj utrjen otok na vsem področju azijskega jugovzhoda, in prav iz tega je mogoče razložiti marsikatere stvari, na primer to, zakaj sta vrhovni poveljnik britanskih in zavezniških sil na jugozahodnem koncu Tihega morja, general Wavell ter admiral Hart, poveljnik zavezniških pomorskih sil meseca januarja tja prenesla svoj glavni stan; zakaj so Japonci, pred svojim končnim napadom hoteli obkoliti otok Javo s severa, z Bornea, z zahoda od Sumatre, z vzhoda od otoka Bali in izključiti na jugu otok Christmas; zakaj je bil potreben za včerajšnje izkrcanje na treh krajih na Javi velik konvoj 50 ladij (50.000 mož), in slednjič zakaj se Hartov prednik Helferich ni pomišljal žrtvovati svojega brodovja v obupnem poskusu, da bi to izkrcanje preprečil.

Kakšen je svet na Javi

Java se nam predstavlja kot 1.065 km dolg in komaj 150 do 200 km širok pravokotnik, ki po svoji površini meri približno eno tretjino evropske Italije (121.621 kv. kilometrov). Južni del otoka je gorat, severni pa bolj ravninski in na mnogih krajih tudi precej močvirnat.

Obala ob Indijskemu oceanu je strma, divja in skoraj brez pristanišč. Edina točka, ki je pripravna za izkrcanje, je pristanišče Tfilatiap in je vprav zato zavarovana z obalnim topništvom. Zvezana je tudi po železniški progi z drugimi, v vojaškem oziru pomembnimi kraji v notranjosti otoka. Proti Javanskemu morju, na severu, pa je svet ravninski ter je na tej strani tudi mnogo pristanišč. Obrambo te obale so zaupali prvi obalni bojni črti, ki teče okrog glavnih pristanišč, ker so branilci bili prepričani, da bo nizka obala pokrita z ogromnimi gozdovi, skozi katere tečejo številne reke, ki ustvarjajo na mnogih krajih velika močvirja, mogla preprečiti sovražniku njegovo izkrcavanje. Večji del vojaštva na otoku Javi pa so razmestili na drugi bojni črti, v gorskem svetu, kjer tvorijo ognjeniška področja Bandunga, Magelanga in Malanga najvažnejša vojaška oporišča, od koder bi bilo mogoče uprizarjati protinapade na japonsko vojsko, ki bi se ji posrečilo utrditi spodaj na ravninskem svetu.

Pomembna Surabaja

Surabaja je pomorsko oporišče vse Indije. Tu so velike popravljalnice za ladje, pristajališča, kjer se lahko ustavljajo največje križarke, dalje čistilnice petroleja in velika skladišča tekočega goriva. V Bandungu imajo tovarno za izdelovanje streliva, topov in lažjega orožja. Ta tovarna dela zdaj s polno paro.

Škodove tovarne in njih čudoviti razvoj

Iz skromnega podjetja, v katerem je bilo le 33 delavcev, je v 70 letih nastal eden največjih industrijskih obratov na svetu

Pred približno 70 leti je bila na kraju, kjer danes stoje slovite Škodove delavnice, majhna tovarna za stroje, v kateri je bilo zaposlenih vsega le 33 delavcev. Danes pa je to že eno največjih industrijskih podjetij na svetu. Tako beremo v poročilu iz Prage.

V Škodovih obratih je danes zaposlenih približno 50.000 delavcev in nameščencev, rajši več kot manj. Če primerjamo številki 33 in 50.000, kolikor je bilo v letih 1869 in 1941 tam zaposlenih delavcev, imamo pred seboj pač najlepšo sliko, kako je to podjetje v zadnjih 70. letih napredovalo. Številna podjetja bivše češkoslovaške težke industrije so se združila v konzorcij Škoda in s tem Škodovim tovarnam zelo povečala njihovo zmogljivost. Leta 1899 se je tvrdka Škoda pretvorila v istoimensko družbo.

Kakor pravi nemško poročilo iz Prage, se je podjetje Škoda specializiralo v izdelovanju in obdelovanju ogromnih delov iz litega jekla in drugih izdelkov, ki jih potrebujejo pri graditvi velikih industrijskih naprav. V Škodovih tovarnah so svoječas izdelali stroje za veliko vodno električno centralo pri Niagari, potrebne stvari za ureditev in utrditev Sueškega prekopa ter razne kovinaste predmete, kakršne potrebujejo pri graditvi bojnih in drugih ladij.

Eno najvažnejših področij, za katero so Škodove tovarne kaj kmalu začele delati, pa je bilo

vojno področje

Orožje, izdelano v teh tovarnah, je danes znano po vsem svetu. Leta 1917 je bilo tam zaposlenih že približno 30.000 delavcev in nameščencev. Po prejšnji svetovni vojni pa je podjetje doživelo velik preobrat, kar se tiče vrste njegovih izdelkov. Začelo je dobivati takšna naročila, kot jih do tedaj ni imelo. Poljedelski stroji so dobili prednost pred drugimi, prav tako industrijski in tisti, ki jih potrebuje mornarica. V zadnjih letih življenja bivše češkoslovaške države so v Škodovih tovarnah spet začeli v večji meri izdelovati razne vrste orožja za vojsko.

Danes, ko sta Češka in Moravska priključeni nemškemu Reichu in se je Škodovo podjetje strnilo z ogromnim nemškim industrijskim blokom, »Delavnicami Hermanna Goeringa«,

tvorijo enega najtrdnejših temeljev nemške industrijske in vojaške moči

Delokrog Škodovih tovarn je izredno velik. Vse vrste železnih in jeklenih stvari izdelujejo v Plznu. Predvsem je treba omeniti, da tu izdelujejo vse mogoče dele za sestavljanje strojev vseh vrst, za elektrotehnične naprave, ladje, železnice, vozila, za graditev mostov, kakor tudi vse tisto, kar služi vojni industriji, rudarstvu, kemični industriji itd.

S polži je obogatel

Ljubitelje polžev bo zanimalo morda, da so starodavni Rimljani imeli med raznimi živalmi posebno veselje s polži in so jim tudi stregli z vsemi mogočimi dobrotami, da jim ne bi poginili. Rimljani so nekaterim posebnim vrstam polžev preskrbeli tudi vzorne »kuhinje«, v katerih so jim pripravljali izborno hrano. vse pa zato, ker so izredno cenili polževo meso. Plinij piše o slovitem rejcu polžev Fulviju Irpinu, ki je znal polže nenavadno zrediti. Dajal jim je sijajno pripravljene močnate jedi ter otrobe, namočene v kuhano vino. Fulvij Irpin je vprav z rejo polžev silno obogatel.

DOBRI STARI ČASI

100

Ko so gostje odšli, je pozvonila grofica k rožnemu vencu, ki ga niso mogli moliti ob navadni uri. Rožni venec v Maironijevi hiši je bil nekaj živega, imel je korenine v starih grofičinih grehih. Vedno bolj se je raztezal z novimi češčenimimarijami in čast bodi, kakor so se pač večala grofičina leta in se je vedno bolj jasno in vidno na čelu prikazala njena ostudna lobanja. Zato je bil ta rožni venec precej dolg. Sladki grehi iz podaljšane mladosti ji niso preveč težili vesti. Toda drugačna večja malopridnost, ki se da izmeriti v lirah, krajcarjih in denarjih, katere se je le napol spovedala in ji je bila tudi samo napol odpuščena, ji je povzročala težko vest, katero je hotela zatreti z rožnimi venci, a se je vedno spet oglasila. Ko je prosila velikega Upnika odpuščanje za svoje dolge, se ji je zdelo, da bi ji lahko vse odpustil. Ko pa je potem v duhu spet zagledala temne obraze malih upnikov, so se vrnili z njimi vsi dvomi o odpuščanju. In njena skopost, njena ošabnost se je morala boriti s strahom pred večno kaznijo onstran groba.

Ko so zmolili molitve za spreobrnjenje grešnikov in za ozdravljenje bolnikov, je naznanila tri nove češčenemarije v svoj namen, preden so prišli do »de profundis«. Dekla, priprosto kmetsko dekle iz Cressogna, je domnevala, da so te češčenemarije za one siromake v Orii in je molila z vso gorečnostjo. Dekline češčenemarije so prepodile in razpršile gospejine, ki so molile za spanje, pomirjenje živcev in vesti.

Okoli enajstih se je grofica umaknila v svojo sobo. Ko je izpila limonado in ji je začela služabnica pripovedovati o Orii, o Francu, ki je baje prišel, ji je velela, naj molči. Da, zadelo jo je! Vedno je imela pred očmi Marijino sliko, kakor jo je videla nekoč, ko se je peljala v čolnu mimo Gilardonijeve vilice. Majhna deklica je bila, imela je bel predpasnik, dolge lase, gole roke. Izredno je bila podobna nekemu njenemu otroku, ki je umrl star tri leta. Ali je čutila ljubezen, sočutje? Sama ni vedela, kaj čuti. Mogoče jezo in strah, da se ne zna rešiti zoprne prikazni; mogoče grozo pred mislijo, da bi otrok ne bil umrl, če se ne bi zgodil onj veliki, stari greh, če ne bi bili zažgali oporoke grofa Franca.

Ko je bila v postelji, ji je morala brati služabnica še druge molitve, potem ji je zapovedala, naj ugasne luč in odide. Zaprla je oči in se skušala otresti vsake misli.

Za zaprtimi trepalnicami je videla sveflo liso, ki se je polagoma izoblikovala v blazinico, potem v pismo, potem v veliko belo križantemo in nazadnje v mrtvo, znak ležeče obličje, ki se je vedno bolj manjšalo. Zadremala je že skoraj, toda zaradi te zadnje spremembe se je v njenem srcu spet vzbudila misel na deklico. Nič več ni videla za trepalnicami, sen je prešel in nemirna, nevoljna je odprla oči. Sklenila je, da bo mislila na tarok ter s tem zapodila neprijetne prikazni in priklicala spanec.

Mislila je na tarok, s silo si je priklicala pred oči igralno mizico, igralce, luč, karte. Ko pa se je nehala siliti, da bi se vdala prostovoljnim prividom ter uspavajočim prikaznim, se je prikazala za trepalnicami čisto druga slika: glava, ki je neprenehoma spreminjala poteze, izraz, lego, ki se je končno sklonila naprej, kakor v spanju ali v smrti, da so se videli samo še lasje. Spet so se stresli grofičini živci in spet se je zganila in odprla oči. Slišala je uro, ki je bila na stopnicah. Štela je dvanajst. Polnoči je že, pa še ne more spati!

Ležala je nekaj časa z odprtimi očmi in prikazale so se ji zdaj slike v temi kakor prej za trepalnicami. Najprej jedro brez oblike, ki se je razvijalo dalje in dalje. Izoblikovala se je naprej plošča ure, ki se je spremenila v strahotno ribje oko, potem v strogo človeško oko. Hipoma je prišla grofici v glavo misel, da se ji ne bo posrečilo zaspati, in spanec je spet zbežal od nje. Tedaj je pozvonila.

Dvakrat je morala pozvoniti, preden je prišla služabnica napol oblečena in vsa zaspana. Velela ji je, naj postavi luč na stol tako, da se je s postelje ne bo videlo. Vzame naj zvezek Barbierijevih pridig in naj polglasno bere. Služabnica je bila vajena, da je pripravljala taka uspavala. Začela je brati in v začetku druge strani, ko je slišala, da diha gospodarica vedno težje, je prav počasi znižala glas ter prešla v nerazločno mrmranje, dokler ni nazadnje utihnila. Počakala je malo, poslušala težko in enakomerno dihanje, pogledala temni obraz, ki je ležal vznak na dveh blazinah, z namrščenimi obrvmi in napol odprtimi usti, potem je vzela luč in odšla po prstih iz sobe.

Grofica je spala in sanjala. Sanjalo se ji je, da je ležala na slami v temni celici v jetnišnici, z okovi na nogah, obtožena zaradi umora. Vstopil je sodnik z lučjo, sedel poleg nje in ji bral pridigo o potrebnosti spovedi. Trdila je, da je nedolžna, ter ponavljala: »Ali ne veste, da je po lastni krivdi utonila?«

Sodnik ni odgovoril, bral je in bral z vedno bolj resnim in slovesnim glasom, grofica pa je vztrajala: »Ne, nisem je umorila.« V sanjah ni bila mirna, obupano se je zvijala. »Pazite,« je rekel sodnik. »Deklica pravi tako.« Potem je glasno plosknil z rokami in zaklical: »Vstopite!« Do tega trenutka se je grofica v sanjah zavedala, da sanja. Zdaj pa se ji je zdelo, da se je zbudila ter z grozo videla, da je res nekdo vstopil.

Človeška postava, lahno razsvetljena je sedla v naslanjač, obložen z obleko, poleg postelje, da ni mogla videti spodnjega dela prikazni. Zgornji del telesa, in sklenjene roke so imele belkasto barvo in nekoliko nejasne obrise. Glava, naslonjena nazaj, je bila svetla in obdana z bledim sijajem. Temne, živahne oči so strmele v grofico. Groza! Bila je res mrtva deklica. Groza! Oči prikazni so govorile, so pripovedovale. Sodnik je imel prav, deklica je dejala brez besed, z očmi. »Ti, babica, si bila, ti. V tvoji hiši bi se bila morala roditi in živeti. A ti nisi hotela. Obsojena si na večno smrt.«

Za Ljudsko tiskarno v Ljubljani: Jože Kramarič — Izdajatelj: inž. Sodja — Urednik: Mirko Javornik — Rokopisov ne vračamo — »Slovenski dom« izhaja ob delavnikih ob 12 — Mesečna naročnina 10 lir, za inozemstvo 15 lir — Uredništvo: Kopitarjeva ulica 6/III — Uprava: Kopitarjeva ulica 6, Ljubljana — Telefon štev. 40-01 do 40-05 — Podružnica: Novo mesto